

Muravynets A. A., student, Institute of magistracy, post-graduate and doctoral studies National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv)

International educational activities of educational institutions of Ukraine

This article considers how such a thing as an international educational activities of educational institutions of Ukraine. Also the directions of Ukrainian international cooperation with foreign institutions.

Keywords: international educational activities, international educational policy, educational activities, accreditation, education level, educational innovation.

Муравинець А. А., студент, Інститут магістратури, аспірантури і докторантури Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ)

Международная образовательная деятельность высших учебных заведений Украины

Рассмотрено такое понятие как международная образовательная деятельность высших учебных заведений Украины. Также рассмотрены направления международного сотрудничества украинских учебных заведений с зарубежными.

Ключевые слова: международная образовательная деятельность, международная образовательная политика, образовательная деятельность, аккредитация, образовательно-квалификационный уровень, образовательные инновации.

* * *

УДК 321

Полянська К. В.,
кандидат філософських наук, викладач,
Національний педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ),
bvp51@ukr.net

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Обгрунтовано, що естетичне виховання майбутніх педагогів є невід'ємною частиною загальної освіти та всебічного гармонійного розвитку особистості.

Ключові слова: естетичне виховання, естетичні якості, педагогічна освіта, майбутній педагог.

Соціальні перетворення, що відбуваються у процесі розбудови Української правової держави, передбачають утвердження у діяльності вищої школи нових підходів до естетичного виховання студентів, становлення гармонійно розвиненої особистості майбутнього фахівця. Особливо це стосується підготовки майбутніх педагогів, де на особливу увагу заслуговує акцент переносу з традиційної настанови, – засвоєння заданої кількості знань, – на розвиток культури мислення, почуттів, творчості, самоактуалізації, саморозвитку, поведінки людини [9]. Адже в школу повинен прийти такий педагог, який би був етично-естетично готовий до педагогічної діяльності, грамотне використання якої допоможе формувати гармонійно розвинену особистість. Тому, питання естетичного виховання майбутніх педагогів сьогодні є актуальним. Метою статті є обґрунтувати важливість естетичного виховання майбутніх педагогів. Основним завданням статті є проаналізувати складові естетичного виховання.

Відштовхуючись від вимог сьогодення, естетичне виховання у вищих навчальних закладах потрібно розуміти як цілеспрямовану систему, що складається з багатьох складових і зорієнтована на формування майбутнього педагога, який здатний оцінювати прекрасне і прагнути цього не тільки в мистецтві, а і в реальному

житті, у відносинах, суспільстві, праці, спорті, природі, тобто кінцевим результатом цієї роботи повинно стати формування людської особистості, творчої, здатної жити і працювати за високими етичними критеріями [9].

Представники різних поглядів на розвиток педагогічної освіти єдині в одному, «... естетичне виховання повинно бути включене в загальну систему освіти та розвитку всебічно гармонійної особистості» [6, с. 43–55]. І далі: «Із усього різноманіття засобів, способів і методів впливу на розум, почуття і волю, на систему переваг варто зосередити основну увагу на тих, які інтегрують весь свій вплив і спрямовують особистість до головних загальнолюдських цінностей, дозволяють їй досягати гармонізації її взаємодії зі світом, приводять її дух і сили до творчого розвитку, забезпечують благополучне існування, задоволеність життям і хоча б рідко – стан щастя» [5, с. 46–48].

Як результат естетичного виховання особистість повинна: діяти за законами краси; осягати, створювати, сприймати красу; виявляти у всіх видах діяльності естетичний елемент; передавати естетичний досвід індивіду; гармонізувати свою взаємодію зі світом; виявляти духовні здібності в творчості та ін.

У цьому контексті, на думку академіка І. А. Зязюна: «... вихованість зумовлюється якістю діяльності і спілкування; в організації виховного процесу, самодіяльності студентів (самоосвіта, самовиховання, самоорганізація, самоуправління тощо), де слід керуватися аналізом виховних ситуацій і визначенням пріоритетних проблемних спрямувань у роботі (розпочинати «з низів» – тобто йти від реальності, а не лише «зверху» – від ідеалу)...» [4, с. 6–7]. Все це важливо в підготовці майбутнього педагога, адже діти дуже тонко відчувають фальш, а, якщо вона виходить від вчителя, вони швидко втрачають до нього довіру, втрачають інтерес до його думки і поглядів.

На сьогоднішній день у більшості вищих навчальних закладах важлива увага приділяється естетичному вихованню. Існує ряд факторів, які, впливають на цей процес, а саме: естетична освіта і естетична інформованість; інтерес до мистецтва і здатність його естетично сприймати та оцінювати з точки зору загальнолюдського і національного естетичного ідеалу; естетичне середовище, освітньо-культурне середовище; естетично-моральні основи культури спілкування; естетичне ставлення до праці; участь студентів у різних видах художньо-естетичної творчості. Особливо значущими факторами для сучасного етапу естетичного виховання є засоби масової інформації, інформатизація освіти, підключення закладів освіти до Інтернету [1, с. 11].

Професійна підготовка, естетичне виховання студентів розглядаються у сучасних дослідженнях як сфери й організаційно-педагогічні форми освітньо-виховної діяльності, спрямованої на оволодіння професією. Це, на думку академіка Н. Г. Ничкало, – складний і багатогранний комплекс соціально-педагогічних, економічних і виробничих проблем. При цьому слід враховувати, «що в сучасних умовах інформаційно-технологічна революція вносить радикальні зміни в різні сфери життєдіяльності людей. Адже з'явилися принципово нові напрями в галузі науки і техніки, стали реальністю комп'ютерна революція, нові технології виробництва, спілкування і споживання духовної продукції. В усіх цивілізованих країнах

посилиється інтелектуалізація праці, прискорюється створення та впровадження нової техніки й технологій, відбувається їх швидке оновлення й зміна» [6, с. 44–45].

Порівняно недавно естетичним вихованням, як і вихованням взагалі, становленням молодого фахівця займався комсомол, педагогічні і будівельні загони, безперервна педагогічна практика, робота в піонерських таборах і т.д. Сьогодні ці сфери соціального дорослішання майбутніх фахівців практично перестали існувати, а професійне виховання майбутніх фахівців йде стихійно. Більш того формально проголошені «деідеологізація» і «деполітизування» системи освіти не змогли зняти всіх ідейних розбіжностей у студентському середовищі, а лише за традицією сприяли застою цих проблем усередині студентських колективів. Тим часом, громадянська позиція майбутнього педагога, сформована сьогодні, визначатиме ідеали і прагнення протягом всього його подальшого життя. Отже, ВНЗ не може залишати цю сторону буття студента не охопленою професійною педагогічною увагою. Адже майбутній вчитель повинен володіти і досвідом публічної полеміки, і сміливістю у відстоюванні своїх прав, і знанням юридичних норм, що регламентують його поведінку і дії. Тим більше, що особливістю процесу формування естетичного виховання є те, що воно торкається всієї дійсності і всіх форм діяльності людини. Естетичні компоненти виявляються практично у всіх видах людських відносин – виробничих, ідеологічних, етичних, правових – звідси зрозумілий і універсальний характер естетичного ставлення особи до дійсності, зв'язок естетичного виховання з іншими напрямками виховання майбутнього педагога – перш за все – з етичним і трудовим.

Безпосередньо сам процес естетичного виховання студентів педагогічних ВНЗ здійснюється через навчання та виховання, що має діалогічну природу та визначається: взаємодією особистості викладача і студента; викладацького і студентського колективів; морально-психологічними і соціокультурними чинниками.

При роботі зі студентами, складається своя система, основними компонентами якої є засвоєння теоретичних знань з естетики і мистецтва, навчання з різних предметів на прикладах вирішення наукових проблем, зміст культурно-масової роботи, дія наочного середовища і традицій, естетичні якості навчальної, суспільної, художньої роботи та інтересів та ін.

Здавня кращі педагоги замислювалися над раціональними шляхами і пошуками методів організації певної системи освіти. Особливу увагу приділяли пошукам засобів впливу на розвиток і розквіт людських здібностей і таланту. Виховання естетичних почуттів – це один із засобів утвердження творчої особистості. Естетичні почуття, пише М. Овсянников, позбавлені безпосередньо споживацького характеру, ґрунтуються на відносній свободі людини, її вільній самодіяльності, на грі духовних та фізичних сил людини [8].

Поряд з цим молоді потрібно прищеплювати навички і самоосвітньої роботи, оскільки зрозуміло, що за порогом ВНЗ, в самостійній професійній діяльності педагога процес самоосвіти повинен продовжуватися. І потрібно, щоб він проходив не стихійно, щоб кожний з випускників виробив стабільні звички організації своєї праці життя, наповнених глибоким значенням, значністю і естетичними якостями [3].

Розвиток естетичних якостей студентів – один із напрямів їх гармонійного розвитку. Видатний педагог Г. Ващенко, розглядаючи завдання виховання української молоді, зазначав, що гармонійність треба розуміти не як розвиток усіх властивостей людини до однакового рівня, а як певну цілісність, при якій естетичні якості, якими наділена особистість, посідають те чи інше місце в нашому житті і діяльності. «Людину можна визнати за гармонійно розвинену лише при тій умові, коли якась властивість її посідає центральне місце в її психічному житті і відіграє роль стрижня, навколо якого органічно об'єднуються особисті властивості людини» [2, с. 183].

Процес естетичного виховання включає: формування художньо-естетичних потреб учнів в області літератури, музики і образотворчого мистецтва; розвиток естетичних сприйняття; оволодіння естетичними знаннями (поняттями); формування і розвиток художнього смаку, естетичних поглядів і переконань; залучення учнів до художньої творчості і розвиток здібностей в тому або іншому виді мистецтва.

Багато хто порівнював роботу педагога, – пише Виготський, – з роботою художника, і питання індивідуальної творчості ставили основною задачею.

Для студентської молоді важливо не лише засвоїти культурні здобутки попередніх поколінь, а й рухати культуру вперед, а це можливо лише за наявності творчих здібностей [2, с. 185].

Тому культура, мистецтво для майбутнього педагога не може бути чимось другорядним, – в її трансляції поколінням, які вступають у життя педагогічної професії, але, на жаль, сьогодні майбутній фахівець (і об'єктивно, і суб'єктивно) віддаляється від культури, мистецтва, що в свою чергу виступає ніби засобом соціалізації молодих людей, які шукають у мистецтві відповіді на питання про значення життя, про героїчне, про романтику, про призначення людини, про ідеали і зразки.

«Мистецтво – це своєрідний камертон цивілізації, універсальний спосіб мислення, здатний формувати не просто людину розумну, а людину духовну» [7, с. 1–16].

Мистецтво активізує розвиток таких елементів творчого мислення, як асоціативність, образність, уява, фантазія. Діючи безпосередньо на почуття, а через них на інтелект, мистецтво глибоко впливає на соціальну практику. Універсальну функцію виконує продуктивна (творча) уява, об'єднуючи почуттєве і логічне пізнання, активізуючи пошуки нестандартних рішень у будь-якій сфері практичної діяльності [10].

Мистецтво – невід'ємна складова частина духовної культури людства, специфічний рід духовного освоєння дійсності суспільною людиною, що формує і розвиває здібності, творчо перетворює навколишній світ і самого себе. З'являючись на найраніших стадіях розвитку суспільства, воно поступово складається як самостійна форма суспільної свідомості, спосіб усвідомлення світу і засіб духовного розвитку людей. Мистецтво відрізняється поліфункціональністю, тобто виконує в суспільстві різні соціальні функції: пізнавальну, гедонізм (гедонізм – насолода), естетичну, виховну, комунікативну (засіб спілкування) та ін.

Мистецтво для майбутнього педагога є важливим складовим естетичного виховання, що визначається зміною системи потреб відносин до дійсності, віковими

і соціальними особливостями студентів у навчально-виховному процесі ВНЗ. Стихійність естетичного виховання, в свою чергу, породжує поверхневий контакт із мистецтвом. Тому необхідне послідовне, системне знайомство студентів з мистецтвом в аудиторний та позааудиторний час, організація повноцінного мистецького життя, цілеспрямоване керування процесом художнього виховання, органічна єдність художнього виховання з іншими сторонами виховного процесу, а також із професійною орієнтацією особистості.

Загалом естетичне виховання студентів засобами мистецтва – це послідовна взаємодія суб'єктів виховання в процесі естетичного пізнання й різноманітної мистецтвознавчої та мовної діяльності, спрямованих на прояв художньо-естетичних інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій; нагромадження художньо-естетичного досвіду, реалізація самостійних творчих можливостей, що визначають естетичне ставлення до мистецтва та дійсності. Таке сприймання процесу естетичного виховання дозволяє робити більш досконалим розвиток естетичних переживань, естетичної оцінки та естетичних суджень, а також формування вміння вести художньо-естетичний аналіз творів мистецтва.

Отже, естетичне виховання, якщо воно змістовне і вміло здійснюється, робить дієвий вплив на етичне формування майбутнього педагога, на естетику його поведінки. З цієї точки зору важливо виробляти у студентів розуміння того, що справжній витвір мистецтва завжди утверджує правду життя, пафос творчості і творчої праці, стимулює людей до прогресу, до здійснення ідеалів добра, свободи і справедливості. Ці ідеї розкриваються перш за все в системі навчальних занять.

Список використаних джерел

1. Бані-Ісса Халдун Мохамед Джабер. Естетичне виховання у вищих навчальних закладах України у сучасний період: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія» / Бані-Ісса Халдун Мохамед Джабер. – Луганськ, 2002. – 20 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал / Ващенко Г. – Полтава, 1994. – 187 с.
3. Драченко В. В. Виховання морально-ціннісних орієнтацій підлітків на творах світової художньої культури / Драченко В. В. // Педагогіка і психологія. – 2007. – №2 (55). – С.89–97.
4. Киященко Н. И. На пути к новой парадигме эстетического воспитания / Киященко Н. И. // Современные подходы к теории эстетического воспитания. – М.: ИХО РАО, 1999. – С.46–48.
5. Комарова А. И. Эстетическое воспитание студентов / Комарова А. И. – Львов: «Вища школа», 1984. – 159 с.
6. Леонтьев А. Н. Эмоции и чувства / Леонтьев А. Н. – М., 1965. – 336 с.
7. Ничкало Н. Г. Методологічні проблеми досліджень у галузі професійної освіти молоді / Ничкало Н. Г. // Вивчення молоді на сучасному етапі. Питання методології і методики: зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.–практ. конф., 11–13 жовтня 1995 р. – К., 1996. – С.44–45.
8. Петрова Г. А. Педагогические основы эстетической подготовки учителя в высших учебных заведениях: дис. доктора пед. наук: 13.00.01 / Петрова Г. А. – Казань, 1987. – 410 с.
9. Проблемы этики и эстетики. [Под ред. проф. А. Н. Иляди]. – Вып.2–й. – Л., 1975.
10. Шацкая В. Н. Музыкально-эстетическое воспитание детей и юношества / Шацкая В. Н. – М.: Педагогика, 1975. – 395 с.

References

1. Bani-Issa Haldun Mohamed Dzhaber. Estetychne vyhovannja u vyshnyh navchal'nyh zakladah Ukrainy u suchasnyj period: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: spec. 13.00.01 «Zagal'na pedagogika ta istorija» / Bani-Issa Haldun Mohamed Dzhaber. – Lugans'k, 2002. – 20 s.
2. Vashchenko G. Vyhovnyj ideal / Vashchenko G. – Poltava, 1994. – 187 s.

3. Drachenko V. V. Vyhovannja moral'no-cinnisnyh orijentacij pidlitkiv na tvorah svitovoi' hudozhn'oi' kul'tury / Drachenko V. V. // Pedagogika i psihologija. – 2007. – №2 (55). – С.89–97.

4. Kijashhenko N. I. Na puti k novoj paradigme jesteticheskogo vospitanija / Kijashhenko N. I. // Sovremennye podhody k teorii jesteticheskogo vospitanija. – М.: ИХО РАО, 1999. – С.46–48.

5. Komarova A. I. Jesteticheskoe vospitanie studentov / Komarova A. I. – L'vov: «Vishha shkola», 1984. – 159 s.

6. Leont'ev A. N. Jemocii i chuvstva / Leont'ev A. N. – М., 1965. – 336 s.

7. Nychkalo N. G. Metodologichni problemy doslidzhen' u galuzi profesijnoi' osvity molodi / Nychkalo N. G. // Vyvchennja molodi na suchasnomu etapi. Pytannja metodologii' i metodyky: zb. nauk. prac' za materialamy mizhnar. nauk.–prakt. konf., 11–13 zhovtnja 1995 r. – К., 1996. – С.44–45.

8. Petrova G. A. Pedagogicheskie osnovy jesteticheskoi podgotovki uchitelja v vysshih uchebnyh zavedenijah: dis. doktora ped. nauk: 13.00.01 / Petrova G. A. – Kazan', 1987. – 410 s.

9. Problemy jetiki i jestetiki. [Pod red. prof. A. N. Iliadi]. – Вып.2–j. – Л., 1975.

10. Shackaja V. N. Muzykal'no-jesteticheskoe vospitanie detej i junoshestva / Shackaja V. N. – М.: Pedagogika, 1975. – 395 s.

Polyanskaya K. V., PhD, professor, National Pedagogical University. Dragomanov (Kyiv, Ukraine), bvp51@ukr.net

Aesthetic education as a factor in the modernization of the general education of students – future teachers

This article proves, that aesthetic education for future teachers is an integral part of general education and all-around balanced personality development.

Keywords: aesthetic education, aesthetic qualities, teacher education, future teachers.

Полянская К. В., кандидат философских наук, кандидат философских наук, преподаватель, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Киев, Украина), bvp51@ukr.net

Эстетическое воспитание как фактор модернизации общего образования студентов – будущих педагогов

Аргументировано, что эстетическое воспитание будущих педагогов есть неотделимой частью общего образования и всестороннего гармоничного развития личности.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, эстетические качества, педагогическое образование, будущие педагоги.

* * *

УДК 82–94(5):82–31

Нуралиева П. Э.,

докторант кафедры истории азербайджанской литературы, Азербайджанский государственный педагогический университет (Азербайджан, Баку),
nuraliyeparvin@gmail.com

ПРОБЛЕМА ГЕРОЯ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ АНАРА «ОБЯЗАТЕЛЬНО УВИДИМСЯ» И «НОМЕР В ОТЕЛЕ»

В годы независимости были открыты границы, сняты всякие запреты, что стало открытием и для деятелей литературы и искусства, стимулом для дальнейшей деятельности. Была получена возможность увидеть и оценить настоящую, реальную Турцию, со всеми сторонами, как положительными, так и отрицательными, со всеми недостатками. В статье анализируются сходные ситуации, в которые попадают главные герои повестей азербайджанского народного писателя Анара «Обязательно увидимся» и «Комната в отеле» в Турции, а также отношение их к жизни. Указанные повести являются объектом исследования ряда публицистов и критиков, причем оценка этих произведений неоднозначна. Уделяется внимание отражению карабахской проблемы, являющейся болевой точкой нашего народа в литературе.

Ключевые слова: Анар, Турция, проза, сатира, Карабах.

(статья друкується мовою оригіналу)

В советский период для интеллектуалов, писателей, поэтов тема Турции была одной из самых болезненных. Закрытые границы, невозможность свободно выезжать